

se do zaključka da se i u konkretnom slučaju ugovorno utanače-
nje o plaćanju dangube nastale na navedeni način odnosi samo
na vagone ugovornih stranaka, a ne i trećih lica. Ne može se
uzeti - kako to hoće tužitelj - da je tuženik potpisom toga u-
govora pristao i na to da će snositi sve štetne posljedice
prouzročene zadržavanjem kola na odnosnom radnome mjestu od
strane drugih korisnika, čiji se odnosi s tužiteljem tuženika
ne tiču.

Tužiteljevo stajalište da njegovo pravo na naplatu
dangubnine nije ovisno o pitanju čija su kola zakrčila radni
kolosijek, ne proizlazi niti iz odredaba čl.75. Zakona o pri-
jevozu na željeznicama, u kojem je tačno navedeno pod kojim
okolnostima željeznica ima pravo naplatiti kolsku dangubu.

Razlozi kojima tužitelj u odgovoru na žalbu dokazuje
osnovanost svoga tužbenog zahtjeva ne mogu se usvojiti. Okol-
nost da se takvim tumačenjem ugovora olakšava tužiteljev rad
na željezničkim stanicama u Rijeci i u Bakru i činjenica zakr-
čenosti kolosiječnog prostora na tim stanicama, ne mogu ići na
teret korisnika tužiteljevih usluga, već je to stvar tužite-
ljeve organizacije, odnosno njegovog sporazuma s nadležnim or-
ganima upravljanja lučkog kolosiječnog prostora,

Prema tome valja uzeti da je predmetnim ugovorom
utanačena tuženikova obveza na plaćanje dangube samo u slučaju
ako je do prekoračenja ugovornog roka za utovar ili istovar
došlo zbog toga što je radni kolosijek bio zauzet od prijašnjih
tuženikovih vagona.

Budući da tužitelj, pozivajući se na odnosno ugovor-
no utanačenje, ovu relevantnu činjenicu nije dokazao, već je
naprotiv smatrao da je njegov tužbeni zahtjev od toga pitanja
neovisan, a tuženik je u toku postupka porekao da su njegova
kola prouzročila navedenu dangubu, to valja uzeti da je tužbeni
zahtjev, kako ga je tužitelj postavio, u cijelosti neosnovan.

L.H.

VIŠI PRIVREDNI SUD SR HRVATSKE

Drugostepeno rješenje od 8.V 1964.

Vijeće: Gabro Badovinac, Ivo Bešker, dr Branko Jakaša

Prijevoz željeznicom - Ležarina - Odnos stranaka - Kad je pri-
malac iskupio tovarni list, pošiljalac nije u nikakvom odnosu
sa željeznicom - Pod ovom pretpostavkom ležarinu je dužan pla-
titi primalac - Primalac nije dužan primiti robu ni nakon is-
kupljenja tovarnog lista ako je teret oštećen, a željeznica ne

sastavi zapisnik o oštećenju - Nakon sastavljenja zapisnika primalac koji ne preuzme robu dužan je platiti ležarinu od časa kad je zapisnik sastavljen, a on je o tome bio obaviješten - Činjenica da je primaocu kao kupcu u sporu s pošiljaocem - prodavačem priznato pravo da odbije primitak robe, to ne utječe na njegov odnos prema željeznici iz prijevoznog ugovora

Tužitelj je željeznica, a tuženi⁰¹ su pošiljalac i primalac. Tužba je upravljena na plaćanje ležarine za robu koja duže vrijeme nije bila preuzeta. Tuženici sa opiru tužbenom zahtjevu. Pošiljalac navodi da nije u nikakvom odnosu sa željeznicom i ističe prigovor pomanjkanja pasivne legitimacije. Primalac također smatra da nije dužan platiti ležarinu jer da se on sa željeznicom dogovorio da robu povрати pošiljaocu, a osim toga da mu je u sporu s pošiljaocem kao njegovim prodavačem bilo priznato pravo da odbije primitak robe.

Prvostepeni sud je djelomično udovoljio tužbenom zahtjevu prema primaocu, a pošiljaoca je oslobodio.

Drugostepeni sud je ukinuo prvostepenu presudu i stvar vratio na ponovno raspravljanje. Bitni razlozi drugostepenog suda jesu slijedeći:

Pravilno je stajalište pobijane presude da je tužbeni zahtjev prema prvotuženiku u cijelosti neosnovan. On je s tužiteljem stajao u ugovornom odnosu sve dotle dok drugotuženik nije iskupio tovarni list. Da drugotuženik nije iskupio tovarni list, prvotuženik bi kao pošiljalac robe, nakon tužiteljeva obavještenja o smetnjama kod predaje robe, snosio sve daljnje troškove u vezi s ovom pošiljkom. Medjutim iskupljenjem tovarnog lista od strane drugotuženikove nastao je medju tužiteljem kao vozarom i drugotuženikom kao primaocem robe novi pravni odnos u kojem prvotuženik nije više imao nikakvog prava da pošiljkom raspolaže. Prema tome prvotuženi u ovom sporu ne snosi nikakvu odgovornost za utužene troškove ležarine, i to bez obzira što je kao tužitelj podlegao u sporu s drugotuženikom u vezi sa zahtjevom na plaćanje protivrijednosti predmetnih ležajnih zdjelica.

Iz gore navedenog proizlazi da je žalba tužiteljeva, ukoliko se odnosi na prvotuženika, u cijelosti neosnovana.

Postavlja se dakle pitanje da li je drugotuženik kao primalac robe dužan utuženu ležarinu platiti.

U smislu čl.88. Zakona o prijevozu na željeznicama /Sl.list br.46/57/ primalac je dužan odnijeti izdanu robu u roku koji je ovim zakonskim članom propisan. Ako je taj rok prekoračen za više od 24 sata, željeznica ima pravo na trošak

i odgovornost primaočevu istovariti robu, staviti ju na ležanje ili ju predati špediteru, javnom skladištu ili vozaru radi dostave primaocu. Član 92. ovoga zakona u t.13. određuje u slučaju kad je primalac iskupio tovarni list a nije odnio robu u roku odnošenja, da je željeznica dužna još jednom ga pozvati da robu podigne i ujedno da mu saopći da roba leži na njegov trošak i odgovornost. U slučaju da roba ipak nije odnesena, željeznici pristoji pravo da postupi analogno odredbama čl.88. i to sve na trošak primaoca robe. Iznimka od obaveza primaoca robe u pogledu odnošenja robe i nakon iskupljenog tovarnog lista postoji u slučaju ako je roba oštećena. Tada primalac može odbiti prijem robe i po prijemu tovarnog lista i plaćanju prijevoznih troškova sve dok željeznica ne pristupi utvrđivanju oštećenja robe /čl.84. t.9. cit. Zakona/. Ukoliko, naime, željeznica ili imalac prava utvrde ili posumnjaju da postoji djelomičan gubitak ili oštećenje transportirane robe, željeznica je dužna odmah sastaviti zapisnik i utvrditi stanje, uzrok i visinu štete i prijepis zapisnika o izvidjaju izdati imaocu prava /čl.93. cit. Zakona/.

Iz navedenih propisa slijedi, u slučaju oštećenja robe koju je željeznica primila na prijevoz i nakon što je sastavljen zapisnik o izvidjaju u smislu čl.93. tog Zakona, da je primalac robe dužan ovu robu odnijeti i u pogledu utvrđenog oštećenja na robu upotrijebiti prema željeznici eventualna prava koja proistječu iz ugovora o prijevozu, i od željeznice tražiti naknadu štete ako je takva šteta nastala u toku prijevoza.

Ako je dakle željeznica u slučaju postojanja sumnje u oštećenje pošiljke i na zahtjev primaoca robe ispunila svoju obavezu iz čl.93. cit. Zakona, i službenim zapisnikom utvrdila stanje prispjele pošiljke, to svi daljnji troškovi - dakle i ležarina - nastali zbog toga što primalac robu nije odnio, padaju na trošak primaočev, pod pretpostavkom da je s pošiljkom željeznica postupila kao dobar privrednik.

Takav postupak tužitelj je utvrdjen je iz njegove mnogobrojne korespondencije - koja spisu prileži - i iz koje je vidljivo da je u tom pogledu ispunio svoju obavezu, koja mu je data propisom čl.92. t.9. cit. Zakona.

Prema tome za osnovanost tužbenog zahtjeva prema drugotuženiku relevantna je u prvom redu okolnost da li je u pogledu sporne pošiljke sastavljen zapisnik o njezinom oštećenju. Da je pošiljka bila oštećena i da je takvo stanje bilo poznato kako tužitelju tako i drugotuženiku, među strankama nije sporno. Iako se iz sadržaja tužiočevog dopisa prvotuženiku od 18.IV 1961., koji spisu prileži, može pretpostaviti da je takav zapisnik sastavljen, a taj dokument spisu ne prileži, stoga se ne može uzeti da je činjenično stanje u ovom pogledu sa sigurnošću utvrđeno.

Ukoliko bi se postojanje takvog zapisnika utvrdilo, tužbeni zahtjev bio bi prema drugotuženiku u cijelosti osnovan, jer bi u vezi s gore navedenim zakonskim propisima valjalo uzeti da je tuženik neosnovanim odbijanjem da pošiljku odnese tužitelju ove troškove prouzrokovao, i stoga da ih je dužan i platiti.

Na takvu obavezu drugotuženikovu bila bi bez utjecaja okolnost da je u sporu pred VPS Sarajevo bilo utvrdjeno da je drugotuženik osnovano odbio prijem predmetne robe zbog njezine nekvalitetnosti. U tom sporu rješavao se odnos prvotuženika kao prodavača robe, i drugotuženika kao kupca, i u tom odnosu bilo je tuženikovo pravo da odbije prijem takve robe i da ju stavi prodavaču na raspolaganje na njegov trošak i rizik /OU br.158/. Međjutim konsekvencije odbijanja primitka robe zbog njezine nekvalitetnosti ne mogu pasti na tužiočev teret u ovom sporu, u kome se radi o odnosu tužitelja i drugotuženika iz vozaarskog posla. A u ovom odnosu drugotuženik je bio dužan, kao primalac robe, pridržavati se propisa Zakona o prijevozu na željeznicama.

Isto tako ne bi imala utjecaja na tuženikovu obavezu da tužitelju naknadi utuženu ležarinu niti okolnost da je eventualno tužitelj s prvotuženikom sklopio sporazum o vraćanju ove pošiljke prvotuženiku, jer prvotuženik nije mogao sam pošiljkom više raspolagati, a drugotuženik je nakon iskupljenja tovarnog lista bio imalac prava u pogledu raspolaganja ovom pošiljkom.

Ukoliko, međjutim, zapisnik o oštećenju robe nije tužitelj sastavio, to bi tužbeni zahtjev bio u cijelosti neosnovan, jer bi drugotuženik osnovano odbio prijem sporne pošiljke, što tužitelj nije ispunio svoju obavezu, koja je utvrdjena odredbama čl.93. Zakona o prijevozu željeznicama.

Kako je dakle u ovom sporu ostalo činjenično stanje u pobijanom dijelu nepotpuno utvrdjeno, to je bilo potrebno pobijanu presudu ukinuti i stvar vratiti prvostepenom sudu s time da u ponovljenom postupku provede sve potrebne dokaze u pravcu utvrdjenja gore navedenih relevantnih činjenica. Tek na osnovi tako utvrdjenog činjeničnog stanja i ocjene navedenih dokaza bit će moguće donijeti pravilnu odluku o ovoj pravnoj stvari.

L.H.